№ 86

Писмо от зам.-прокурора на гр. Лом до МВР с настояването да се вземат мерки за обявяването на БЗНС за нелегална организация

21 май 1924 г.

ПРОКУРОРСКИ НАДЗОР
при
Ломския окръжен съд
№ 2829
21 май 1924 г.

ДО МИНИСТЕРСТВОТО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
копие: МИНИСТЕРСТВОТО
НА ПРАВОСЪДИЕТО
гр. София

Считам за нужно да донеса в Почитаемото Министерство, че навсякъде във Фердинандска, Берковска и Ломска околии при станалите избори за окръжни и общински съветници[1], комунистите са гласували за кандидатите на Земеделския съюз и то с цел да се изправи отново последният и се даде възможност на комунисти да продължат рушението на държавата. Сведенията, които черпя от подведомствените ми органи, са все в смисъл, че земледелци и комунисти навсякъде по селата се мъчат да възобновят старите дружби, страхувайки се от властта, в някои села са правили агитации нощно време. Особено много голямо сближение има между комунисти и дружбаши след септемврийските събития из горните три околии.

Тук прилагам един препис от едно окръжно, издадено в града Фердинанд по време на метежа[2], написано от водителя на фердинандските комунисти – адвоката Христо Попов, което окръжно е било редактирано от него, Васил Коларов и Георги Димитров, които по това време са били там.

В това окръжно изрично е подчертано единството между земеделци и комунисти. Казано е „За по-тесно единение ще разпоредите в революционните комитети и други институти да има и представители на местните земледелски дружби. Дето дружбите са очевидно по-многобройни от комунистическите групи, на техните делегати може да се повери председателското място".

Това окръжно е било издадено в много екземпляри и е било пръснато между населението.

Това единение, за което се говори в окръжното, продължава да съществува и се развива, и ако навреме не се вземат мерки, то под оранжевото крило на дружбашите ще изникнат комунистите.

Разсъждавайки така, аз схващам положението за доста сериозно и за това като пазител на законите в тази държава, правя горното донесение.

Позволявам си да донеса, че ако на време не се убие започналото да се създава убеждение сред горните крайни елементи, че властта не пречи, скоро ще се простим с реда и спокойствието в страната.

Обявяването на Земеделския народен съюз за нелегална организация трябва за спасението на държавата да стане час по-скоро.

Той трябва да бъде обявен за нелегална организация още и заради това,

защото [земеделците] заедно с комунистите агитират между войската с цел да [я] спечелят на своя страна за насилствено променяване на държавния строй.

Днес изпращам до господина министъра на войната две писма, изпратени от войници от 15 пехотна Ломска дружина в гр. Враца, в които войниците пишат на свои роднини, че в цялата дружина всички са комунисти и дружбаши и че очакват кога ще дойдат на власт дружбашите. Писмата са заловени от моите тайни агенти. Сведенията ми се простират, че някои началствующи лица олеснявали дружбашки и комунистически агитатори при тяхната агитация между войската.

Никога други път не са съществували по-добри условия за обявяването на Земеделския съюз за нелегална организация, отколкото сега.

Зам.[3]-прокурор: *Стефанов*

АМВР, об. 7191, т. I, л. 100. Оригинал. Машинопис.

---

[1] Изборите се провеждат на 18 май 1924 г.

[2] Препис на окръжното: *„Окръжен революционен комитет. Административна секция. 26 септември 1923 г. г. Фердинанд.* До местните революционни комитети. Другари, Великите дела, чието начало братският съюз на работниците и селяните записа на 23 този месец, е плодът на задружното действие на двете организации на трудещия се народ – Комунистическата партия и Земледелския съюз. Туй братско дело, запечатано с кръвта на убитите и ранените червени герои, трябва да се чувства и изразява в цялата ни работа.

Окръжният Революционен комитет обаче има сведения, че другарите комунисти в някои села са допуснали инциденти, наистина дребни, които подравят гранитните основи на революционната борба. Проявена е била неприязън и дори враждебни действия към някои дейци от Земледелския съюз за сметка на борбите помежду им в близкото минало. Подобна практика е в грубо противоречие с духа и основите на великата борба. Тя би могла да доведе в прямо предателство, ако повдигаме вражди в село, и попречи на пълната и единодушна мобилизация на народните сили. Всеки сепаратизъм, всеко деление на почвата на миналото, днес е престъпление пред революцията.

Като Ви съобщаваме това, поканваме Ви да поддържате ревностно свещения съюз на труда и неговите организации, предупреждаваме, че нарушителите ще бъдат изправени пред революционния съд. За по-тесно единение ще разпоредите в революционните комитети и др. институти да има и представители на местните земледелски дружби. Дето дружбите са очевидно по-многобройни от комунистическите групи, на техните делегати може да се повери председателското място. Ние очакваме, другари, че Вие добре разбирате великия смисъл на подетата борба и ще направите всичко за утвърждаване братския ни съюз. Да живее републиката на работниците и селяните. С поздрав: Х. П. Попов". *(АМВР, об. д. 7191, т. I, л. 101).*

[3] „Зам." е дописано на ръка.